

Styrelsemöte Mälarens vattenvårdsförbund
Eskilstuna, 14 februari 2025





Förslag till dagordning

- §1. Mötets öppnande
- §2. Godkännande av dagordning
- §3. Föregående protokoll
- §4. Förnyad överenskommelse med SLU om miljöövervakningen (beslut)
- §5. Rapport från åtgärdsarbetet
- §6. Vattenråd för Mälardalen
- §7. Rapport projektutveckling
- §8. 90-konto: behov av ändring av stadgarna för MVVF
- §9. Rapport övrigt på gång inom MVVF & kalendariet
- §10. Verksamhetsberättelse och preliminärt bokslut 2024
- §11. Verksamhetsplan 2025 och budget 2025 (beslut om budget)
- §12. Övriga frågor
- §13. Nästa möte

Fortsatt samarbete med SLU om Mälarövervakningen

- Överenskommelse med SLU från 1/5 2025 till 30/4 2031 – beslut om fortsatt samarbete enligt styrelsemöte 240905
- Slutlig version av ändrat avtal utskickad
- SLU Aqua och fiskövervakning in – ytterligare kostnad ca 70 000 kr (redan budgeterat för)
- Förtydligad möjlighet för tillrinnande vattendag att ansluta sig till Mälarprovtagningen





Arbetsgrupp Dagvattenutredningar

- Hybridmöte januari, Stockholms stad. Möte igen 14 mars
- Vad kostar det och vad smakar det? Vi tar med oss exempel på dagvattenutredningar – vad kostade dessa och vad fick det för resultat?
- En eventuell utbildningsdag för förbundets medlemskommuner med syfte att kommunens tjänstepersoner blir bättre på att ställa krav på dagvattenutredningar.
- Skulle flera kommuner, som lagt mycket pengar på dagvattenutredningar kunna lägga dessa resurser på att dela på en tjänst? Skulle vi kunna söka gemensamma pengar för ett pilotprojekt där de ingående kommunerna delar på en tjänst för en dagvattenspecialist?

Lokal administration av vatten

LAVA LIFE

Pilotprojekt Sagån-Hjulbäcken



Avgränsning, en del av metoden



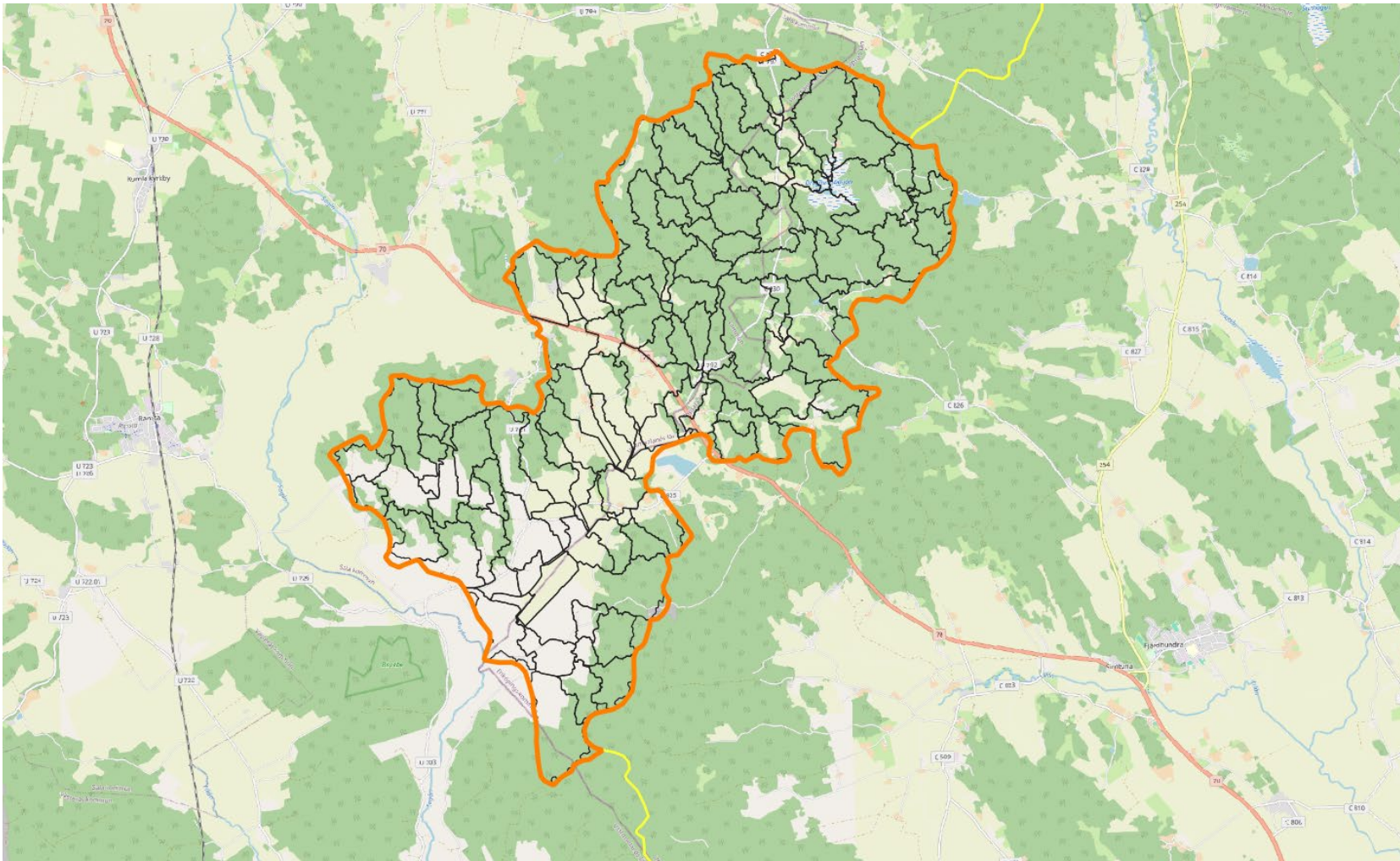
(SMHI:s HARO	d-noll)
VM:s åtgärdsområden	d1
SMHI:s DARO	d2
LAVA:s d3	d3

Delavrinningsområde 1
Delavrinningsområde 2
Delavrinningsområde 3

d1
d2
d3

d3

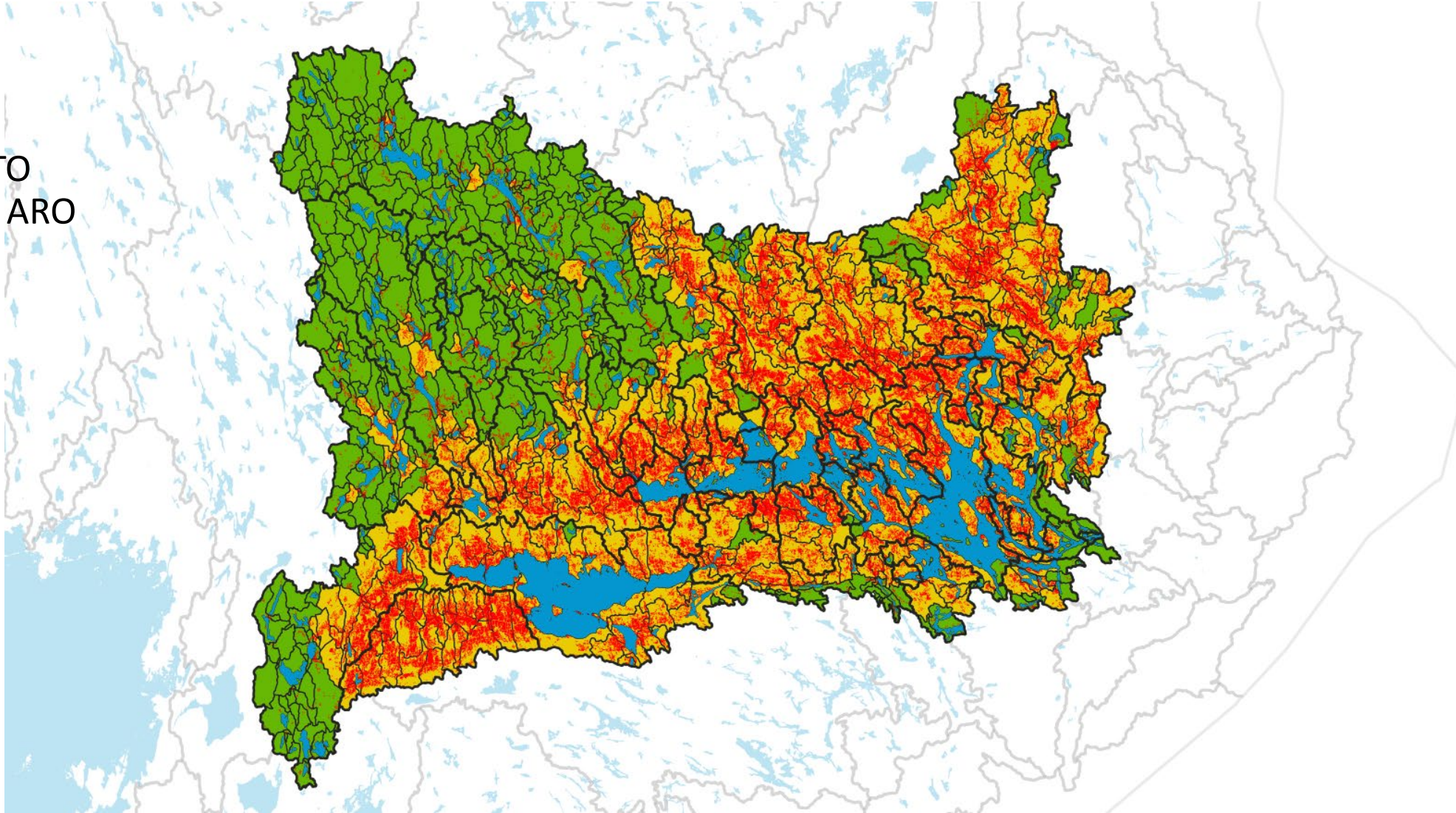
Enskilda fält
Diken
Små vattendrag
Stamledningar
Huvudavvattning



Summaring

- Ett sätt att beskriva stora kostnader, som en *relativt* låg ambitionsnivå innebär.
- En realistisk bild av kvantiteten av åtgärder – att mötas kring verkligheten
- Systematisk indelningen av landskapen – ett sätt att komma framåt
- Relevant ambitionsnivå för relevant potential
- Trovärdighet i att ha ett parallellt projekt där man genomför åtgärder
 - motverka misstro och känslan av resursslöseri. Erfarenheter från Nyköpingsåarnas LIFE-projekt

Jordbrukstätt område, JTO
571st d2 inom Mälarens ARO



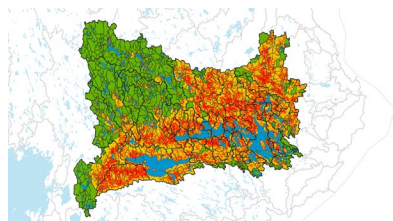
Kostnader och personresurser



Vi måste ha en möjlig uppskalningsapproach redan från början

(Samordning + åtgärds kostnad + myndighetskostnader)

Hjulbäcken (134 d3)	5 070 000 kr
Generellt d2-område (200 d3)	7 500 000 kr
Sagåns ARO	250 000 000 kr
Mälarens JTO	4 300 000 000 kr



- "så enkelt som möjligt"
- "restaurering, inte anläggning"
"hel- eller delåterställning"
"till viss del
kompensationsåtgärder"



Vattenråd Mälardalen ”Hubben”



Historik

1998 – MVVF bildades, miljöövervakning
huvudverksamhet

2012 – Mälaren – en sjö för miljoner, projekt samverkan
kring åtgärder i kommuner

2017 – ändrade stadgar för att föra in åtgärder i
verksamheten

2018 – pilotprojekt inom LEVA med åtgärdssamordning i
Sagån

Förbundets syfte är enligt stadgarna att

Från 1998:

- bidra till ett bättre underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren. Därigenom förbättras möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder,
- möjliggöra en ökad aktivitet, effektivitet och kvalitet i **miljöövervakningen** genom samverkan av resurser.

Från 2017:

- bidra till underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren för att öka möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder,
- genom samverkan främja **vattenvårdande insatser** i Mälaren och dess avrinningsområde.



Förbundets verksamhet enligt stadgarna

När vi ändrade stadgarna 2017 för att börja med åtgärder, lades även denna att-sats till beskrivningen av verksamheten i förbundet:

Förbundets verksamhet är

– att samverka med vattenvårdsförbund, vattenförbund och vattenråd för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor angående Mälarens avrinningsområde

MVVF roll: att samordna och samverka med andra. Genomförandet sker genom andra organisationer.



2018 - Pilotområde LEVA, åtgärdssamordning Sagån/Mälaren

Upplägg:

- MVVF står för åtgärdssamordnarna
- Sagåns vattenråd står som genomförare av åtgärderna

Varför Sagån?

- Aktivt och engagerat vattenråd
- Höga halter näringsämnen
- Även andra miljöproblem



Ett delmål med pilotprojekt LEVA Sagån/-Mälaren

Kunskaperna och erfarenheterna från arbetet inom Sagåns pilotområde används även för att driva arbetet med att:

- Skapa vattenråd i de tillrinnande vattendragen till Mälaren, där sådana saknas idag (Arbogaån, Eskilstunaån mfl)
- Vara behjälplig att driva processen framåt med åtgärdsförslag och genomförande i övriga vattendrag i Mälarens avrinningsområde

Film

- [Ny film om arbetet i Sagån: "Som åtgärdssamordnare är jag med hela vägen" | Mälarens vattenvårdsförbund](#)

En film om arbete med vattenvårdsåtgärder inom LEVA Sagån 2019-2020. (4 min)

Exempel på hur det går till när man genomför en åtgärd



- Kontakt markägare
- Fältbesök
- Kontroll av hänsyn att ta
- Kontakt lokal entreprenör
- Uppstartsplanering
- Genomförande
- Bilddokumentation vattenråd
- Uppföljning på plats
- Återrapportering till myndigheter

Erfarenheter från pilotprojekt LEVA Sagån-Mälaren

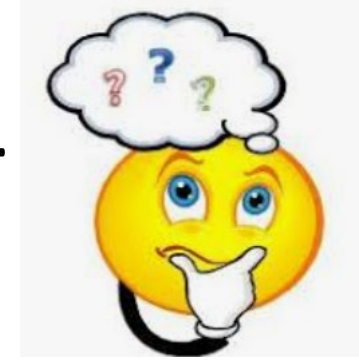
- Lokal förankring av åtgärder är avgörande. Det är viktigt att markägarna själva är de som genomför åtgärderna i så stor utsträckning som möjligt, med stöd där det behövs från åtgärdssamordnarna. Den lokala förankringen är viktig av flera anledningar:
 - Det är uttalat i vattendirektivet att åtgärder ska vara lokalt förankrade
 - Markägaren måste vara med på att genomföra åtgärder, annars blir det inte gjort. Det är markägaren som har rådighet över sin mark.
 - Lokalt ägandeskap är centralt för framtida skötsel och uppföljning av åtgärderna, för att de ska vara varaktigt funktionella.
 - Det viktigt att det är lokala entreprenörer/grävare som utför åtgärderna, då de känner till området bäst och även finns nära till hands för justeringar och underhåll.
 - Att markägare/lokala entreprenörer utför åtgärderna själva, innebär att kunskapen om vattenvårdsåtgärder sprids.

Erfarenheter från pilotprojekt LEVA Sagån-Mälaren, forts.

2. Kostnadseffektivt arbetssätt är viktigt för att få fler genomförda åtgärder. Det är en fördel att kunna arbeta över större område och jobba så länge pengarna räcker, i stället för en fast budget för varje åtgärd. Ofta kan det gå snabbare att göra en åtgärd än vad man planerat, och det ger då fler genomförda åtgärder.
3. Riskspridning med flera åtgärder på gång samtidigt. Går en åtgärd tillfälligt i stå, kan man jobba med en annan.
4. Kontinuitet och kunskapsuppbyggnad om området och markägare är viktig.
5. Många hör av sig från andra områden runt Mälaren, utanför Sagåns avrinningsområde, och vill ha hjälp med åtgärder. Det finns ett stort behov för åtgärdssamordnarna att ha möjlighet att arbeta över hela Mälarens ARO, men det är inte möjligt att göra när det inte finns ett lokalt vattenråd att arbeta genom.
6. Många områden i Mälarens avrinningsområde saknar vattenråd. De vattenråd som finns, saknar ofta kapacitet och struktur för att genomföra åtgärder själva på ett effektivt och säkert sätt. Vattenråden har inte någon fastställd organisationsform.
7. Stödformer är oftast geografiskt riktade, tex länsvis.
- 8. Vi har behov av en snabbare åtgärdstakt, för att kunna nå målen enligt vattendirektivet**



I huvudet på en åtgärdssamordnare – vägen framåt



Det behövs en organisation som:

- är lämplig att kunna söka och ta emot bidrag
- kan sköta om juridik och administration på ett korrekt och bra sätt
- kan sprida projekt på ett rättvisare sätt runt hela Mälaren
- som spänner över hela Mälarens avrinningsområde



Ett vattenråd för hela Mälaren kan hantera

Administration

Juridik

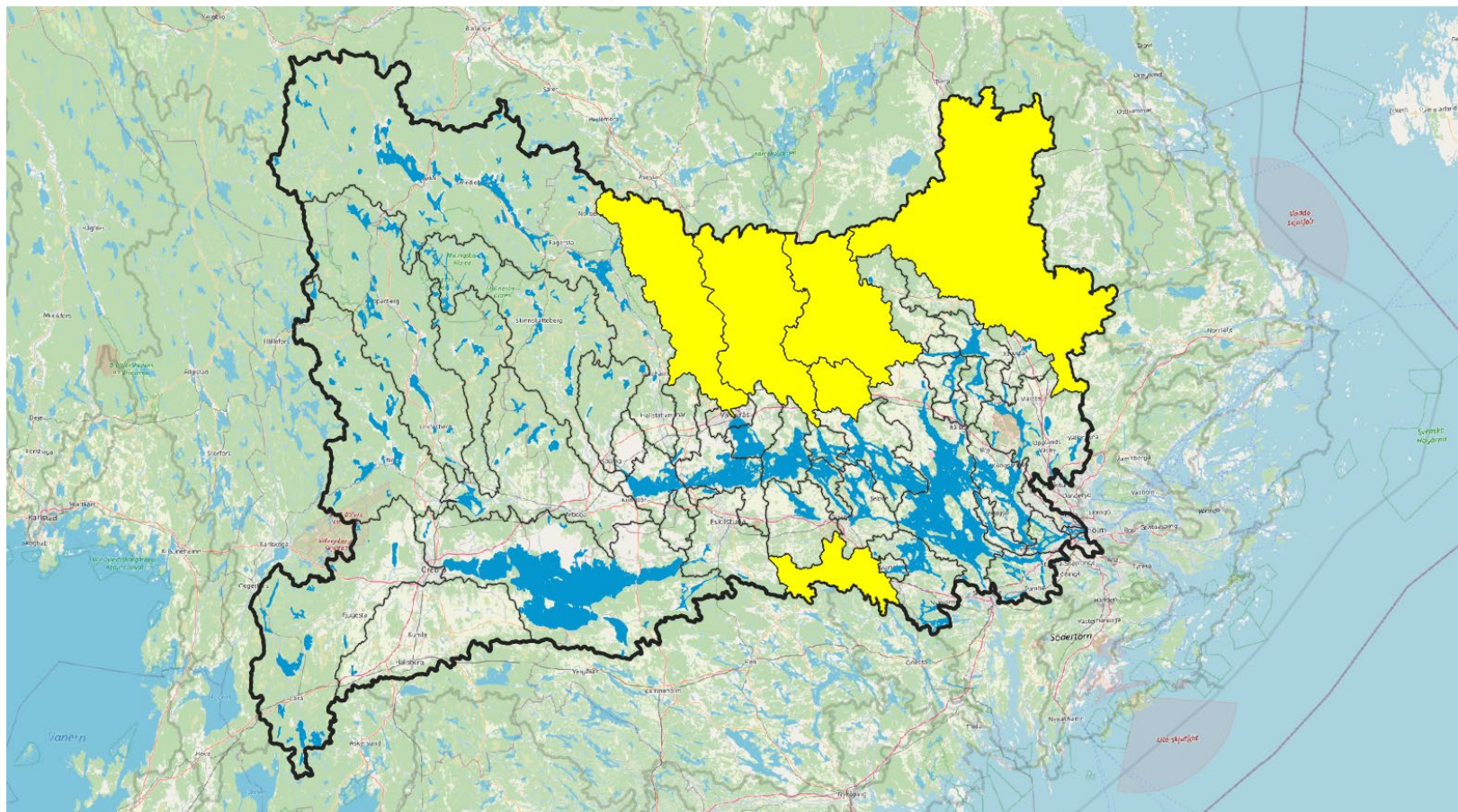
Söka finansiering

Rutiner för arbetsmiljö
och säkerhet vid
beställning och
genomförande av
entreprenad

Ekonomisk redovisning

Återrapportering

Vattenråd runt Mälaren idag



- Även jobba på de platser där det saknas resurser och geografiska förutsättningar för att skapa vattenråd
- Vi vill främja att det bildas fler lokala vattenråd, då vi kan lyfta bort bördan av att arbeta med genomförande av åtgärder (söka finansiering, säkerhet vid beställning och genomförande av entreprenad) De kan fokusera på den lokala förankringen och det Mälarövergripande vattenrådet kan ta hand om administration m.m.



Ett vattenråd för Mälardalen



Hur ska det se ut? Organisation?



MVVF:s relation till ett sådant vattenråd?



Vem driver det? Vem startar upp?



Finansiering?



Organisation

Det skulle vara ideell organisation med en styrelse, som med fördel är sammansatt av:

- några representanter för lantbruksorganisationer och markägare i Mälardalen,
- någon/några ideella organisationer med inriktning mot natur- och miljövård, och
- någon som representerar kommunala vattensidan till exempel.

Styrelsens medlemmar bör ha en geografisk spridning över Mälarens avrinningsområde.

Medlemmar i vattenrådet skulle till exempel alla som har intresse av vattenvårdsfrågor i Mälardalen kunna bli. Samtliga vattenråd i Mälardalen bör bli medlemmar.



MVVF:s roll i ett vattenråd för Mälaren?

- Stötta med erfarenheter
- Stötta med åtgärdssamordnare
- Stötta med tips om framtagande av rutiner för säkerhet vid genomförande
- Samverka kring att söka finansiering
- Samverka kring genomförande av åtgärder

Alltså mycket lik den relation vi har till Sagåns vattenråd idag.



Vilka driver och vilka startar upp?

- Oftast en kommun
- Naturligt att MVVF är med i processen att ett vattenråd för Mälaren startas upp, då vi samordnar vattenvårdsarbetet i kommunerna runt Mälaren
- LRF kan vara en drivande organisation att starta upp och se till att vattenrådet lever vidare.



Finansiering

Finansieringen av vattenrådets verksamhet sker lämpligen i uppstarten genom sökta medel, på sikt förhoppningsvis genom fast finansiering från olika medlemmar för grundläggande administration. För att genomföra åtgärder, kan medel sökas från såväl nationella fonder som från EU.



Öka åtgärdstakten

- Behövs en effektiv organisation som kan samla det lokala engagemanget och även kanalisera ut pengar till lokala åtgärder för att öka åtgärdstakten
- **2027 ska vi ha uppnått god status i alla vattenförekomster enligt vattendirektivet!**



MVVF medverkar som referensgrupp

- *"Implementering av cellbaserade effekttester inom vattenförvaltningen i Sverige"*
- Finansiering från Naturvårdsverket, IVL huvudsökande. Beviljat. Projektet är tre år långt och kommer att starta i mars.
- En bärande del av detta projekt är interaktionen med beslutsfattare och andra intressenter inom vattenförvaltningen



Sökta medel: Samordnad planering för ***klimatanpassning*** i ett avrinningsområde

- Medel från SMHI (630 000 SEK)
- Klimatenheten Lst Västmanland huvudsökande
- Mars-Dec 2025 (*Besked i mars 2025*)
- De övergripande behov som projektet är inriktat mot är klimatanpassning av och samordning mellan arbetet med
 - Minskad översvämningssrisk -nu och i ett förändrat klimat
 - God vattenstatus -nu och i ett förändrat klimat
- SLU, MSB, HaV, Skogsstyrelsen, Åtgärdssamordnare, Lst, MVVF, Statens fastighetsverk

Water Wise Societies – medlem?

- Water Wise Societies är ett av fem [Impact Innovation](#)-program – en nationell satsning av Vinnova, Formas och Energimyndigheten.
- Water Wise Societies är ett aktörsdrivet program där medlemmarna är med och påverkar inriktningen av programmet. Nya aktörer är välkomna att ansluta sig till programmet som medlemmar
- Genom utlysningar omkring 100 miljoner kr om året delas ut till satsningar på vattenområdet som driver denna förändring. omställningen mot hållbart vatten för alla.
- **Kostnad medlemskap:** 10 000 kr

Enligt föreskrifterna för 90-konto:

”Om insamlingsorganisationen är en förening eller ett trossamfund ska i dess stadgar föreskrivas att tillgångarna ska disponeras på sätt som överensstämmer med organisationens ändamål, om organisationen upphör, samt att medlem inte ska kunna göra anspråk på någon del av egendomen.”

Förslag till ändrad formulering av våra stadgar

Våra nuvarande stadgar:

"Vid upplösning ska efter utgifters täckande innestående medel fördelas till medlemmarna i proportion till gällande avgifter."

Förslag till ny formulering:

"Vid upplösning ska efter utgifters täckande innestående medel disponeras på sätt som överensstämmer med ändamålen som anges i §1. Medlem kommer inte kunna göra anspråk på någon del av medlen."

Uppstart: bildande av nätverk för fria vandringsvägar för fisk



- Kommunala tjänstepersoner och politiker och andra intresserade bjuds in till en dag om fria vandringsvägar för fisk. Dagen syftar till att diskutera vad ett framtida nätverk för fria vandringsvägar för fisk ska arbeta med och bidra till.
- Nätverket kommer att drivas av Mälarens vattenvårdsförbund. Kom och berätta för oss vad ni tycker vi ska hålla på med!
- Park Astoria, Enköping. 9.30-15.30
- Anmälan senast 1 april: [Uppstart: Nytt nätverk för fria vandringsvägar för fisk: Anmälningen genomförs via Webropol](#)

Övrigt på gång

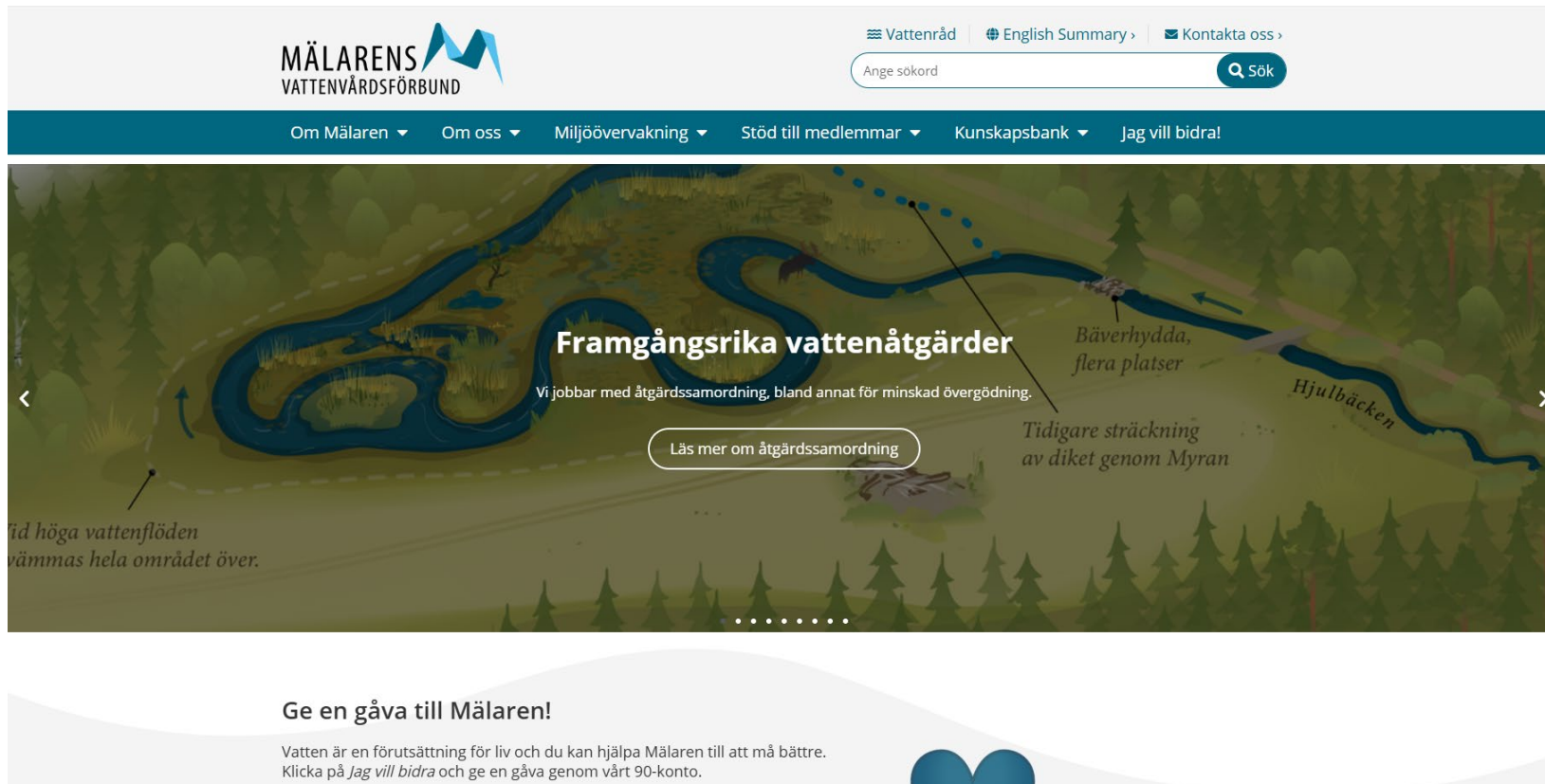
Nyheter om vatten!

- Vi har haft två sändningar –spelats in och finns på [Mälarens vattenvårdsförbund - YouTube](#)
- Målgrupp: Politiker på kommunal nivå
- Nästa sändning 28 februari
- Max 20 minuter långt

Nätverksdag om kommunala vattenfrågor

- 10 mars 2025 på Uppsala kommun
- För politiker och tjänstepersoner
- Information och diskussion
- Anmäl er senast 5 mars:
[Kommunernas roll i vattenfrågan, 10 mars: Anmälningen genomförs via Webropol](#)

Ny hemsida för MVVF!



- www.mvuf.se
- Kommer flyttas till www.malaren.se
- Lanseras i vecka 10

Kalendarium 2025

Januari	✓ ✓	Seminarium KMV LAVA Hjulbäcken 17/1 WS om dagvattenutredningar 29/1
Februari	✓	Arbetsgruppsmöte 11/2 Styrelsemöte 14/2
Mars		Seminarium om Sea Track Web 4/3 Nätverksträff kommuner med fokus på vattenpolitiker 10/3 Mälarinarium
April		Arbetsgruppsmöte Styrelsemöte 8/4
Maj		Tillsammans för Kolbäcksån – fältbesök Ängelsberg 9/5 Årsstämma 15/5
Juni		Arbetsgruppsmöte Mälarinarium
September		Utbildning för nya tjänstepersoner Styrelsemöte Mälarinarium
Oktober		Konferens klimatförändringarna & Mälaren Fältbesök för alla medlemmar
November		Arbetsgruppsmöte Mälarseminariet
December		Styrelsemöte



Nästa styrelsemöte

- 8/4 kl 9.30 - 12.00 digitalt

Årsstämma: 15 maj heldag